

Abstract

Irony which has performative, theoretic and potential dynamics, although it has comic center visual, it is account that warnin fonction. Irony, which has shaped by after making smily and criticising, it is built on the hypogram that on the known reality (appearing) and the main reality (abstraction delusion) that expected-materialized and appearing-materialized. This style that has inflicted from disharmony in the proferred reality is a panorama that reflects society life. Irony contributes to the effort the rewriting and creature through as reflexivity, game, arbitrariness, anarchy, fracture, pastiche, parody in postmodern narrative whose center is delusion game. Murat Mentesh who is postmodern writer that assimilates being creator and rebellion, is in searching new, different, free, past-now coherence. The writer who experiences living and writing at the same time, thinks, designs and realises that shine in darkness, order in chaos, piece in whole, interior in external, individual in carnival, past in now and irony in system. In Dublorun Dilemması that has shaped by styles and references as ironic, different styles, characters, visuals, event and images are come together. In this paper ironic fiction that double-encoding of laughing emotion that scoffer motive has exterminated will be analysed. While analyzing the ironic discourse special to postmodern narrative in the platform object, image and indicator, system of thesis of irony that has veratile orbit in simulation world that reality has evaporates and psopositions as jigsaw will be determined.

Keywords: irony, double-encoding, game, stuntman, dilemma.

Özet

Edimsel, kuramsal ve potansiyel dinamiklere sahip ironi, güldürü/ komedi merkezli görüntüsüne rağmen, özde mutlak olumsuz ve mutlak olumsuzlama ile uyarma işlevi kazanan bir hesaplaşmadır. Gülümsetirken eleştirme gayretinin sonucunda şekillenen ironi, görüntü/ bilinen gerçek ile düş-soyutlama/ asıl-gerçek dualizmi üzerinde beklenen-gerçekleşen ile görünen-gerçekleşecek hipogramı üzerinde temellenir. Sunulan gerçeğin özündeki uyumsuzluktan kaynaklanan bu biçem, toplumsal yaşamın bir panoramasıdır. Çıkış noktası, bir düş oyunu olan postmodern anlatıda ironi, düşümsellik, oyun, keyflik, anarşi, parçalanma, pastiş, parodi gibi kavramsal dönüşümler ile birlikte yeni'den yazma ve yaratma çabasına katkı sağlar. Yaratıcı olmayı başkaldırı ile özdeşleştiren postmodern yazarlardan Murat Mentesh, yeni, farklı, özgür, eskişimdi bağdaşımında arayışlar içindedir. Yaşamayı ve yazmayı aynı anda deneyimleyen yazar, karanlıktaki ışığı, kaostaki düzeni, bütündeki parçayı, dıştaki içi, karnavaldaki bireyi, şimdi'deki geçmişi, sistemdeki ironiyi düşünür, tasarlar, gerçekleştirir. Yazarın stillerin ve referansların ironik şekilde birleştirildiği Dublörün Dilemması adlı eserinde, söylemden içeriğe kadar farklı tarzlar, kişiler, görüntüler, olaylar, imgeler bir araya getirilir. Bu bildiride Murat Mentesh'in Dublörün Dilemması anlatısındaki alaycı güdüleri iğdiş edilmiş gülme duygusunun çift kodlanmış ironik kurgusu değerlendirilecektir. Nesne, imge ve gösterge düzleminde postmodern metne özgü ironik söylem tahlil edilirken gerçeğin buharlaştığı simülasyon dünyasında çok yönlü bir etki alanına ve belirlenmezliğe sahip ironinin birbirini determine eden yap-boz görüntüsündeki önermeler dizgesi tespit edilecektir.

Anahtar Sözcükler: ironi, çift kodlama, oyun, dublör, dilemma

¹ Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, e-posta: ulku.eliuz@mynet.com

Karnavalda oyun: İroni

“Tanrısal bir delilik”
Kiekegaard

İroni, karşıtlıklar ilişkisi içinde belirli bir zaman ve durumun önsellenmesidir. Edimsel, kuramsal ve potansiyel dinamiklere sahip ironi, güldürü/ komedi merkezli görüntüsüne rağmen, özde mutlak olumsuz ve mutlak olumsuzlama ile uyarma işlevi kazanır ve “geçmişte söylenmiş olanın ironik olarak yeniden değerlendirilmesi düzleminde bir hesaplaşmaya girme(yi)” (Yula 1994: 65) sağlar. Gülümsetirken eleştirme gayretinin sonucunda şekillenen ironi, birey ve toplum yaşamındaki aksaklıkların vurgulanması bakımından yapıcı bir yöntemdir.

Konuşma içine gizlenen sessizlik, susma birimi halindeki ironi, sınırsız söz uzamı açarak susulan yeri sözle dolduran bir imalar dizgesine dönüşür; ciddi sözler şakalara, şakalar ciddi sözlere saklanır: “Söylev sanatında sık kullanılan bir söz oyununun adı ironidir ve özelliği, söylenen sözün aksinin ima edilmesidir.” (Kiekegaard 2003: 227) Yazınsal düzlemde, konuşmacının niyeti ile söylenenler arasındaki farklılık görüngüsünde metne taşınır; bir tür karşıtlığı içererek iki zıt duyguyu yan yana getirir. Etkisi hem duygusal hem düşünsel boyutlu olan ironi, yaşamın iç ironisindeki çelişkileri belirginleştirici niteliktedir. Şu ya da bu fenomeni olumsuzlarken hiçbir şey kurmayan, kurulan üzerindeki öznelliği netleştiren ironinin, “suça karşı adaletin takındığına benzer bir tavır yoktur, komikteki gibi kendi içinde bir uzlaştırma gücüne de sahip değildir. Tam aksine, boşluğu kendi boşluğu içinde güçlendirir ve deliliği daha da deli kılar.” (Kiekegaard 2003: 240) Sonsuz mutlak olumsuzluk içinde olumsuzlayan ironi, ‘olan’ ve ‘olması gereken’ arasında bir nevi arabuluculuk görevi yapar. Dalga geçme ya da doğrudan alay etme görünümündeki bu eleştiri biçimi, güzele, iyiye, doğruya ulaşma eğilimi ile bütünlüklenerek ironinin düzenleyici bir işlev kazanmasını sağlar.

Toplumsal bir olgu niteliğindeki mizah, yansıttığı toplumsal normların, sosyo-ekonomik yapının, açmazların, çatışmaların görünümelerini de irdeler. Bu bağlamda eğitici bir olgu halindeki mizah, gülme/güldürme eylemi ile yanlışların altını çizen konumdur. Diyalektik ironi türünün biçimselliği ile bütünlüklenen ironik tavır, yaşamdaki açmazların, karşıtlıkların, çatışmaların gösterimini sağlar; toplumsal ve siyasal yönü de bulunan bir eleştiri biçimine dönüşür. Postmodern ironi, modern algıyı kırmaya çalışır ve etki kaynaklarının arasındaki estetik olan-olmayan, üstün-popüler, değerli-değersiz, genel-özel şeklindeki ayrımını reddeder. Bu özelliği ile postmodern sanatın niteliği de belirlenmiş olur. Genellemeler, kökleşmiş doğrular, kurulu değerler ironi ile yeniden değerlendirilir, sorgulanır. İroni, olumsuzlanan bütün değerleri, hatalı ve kötü yapıdaki her şeyi seçen/gören keskin bir göz konumundadır. Gülünç olanın eylem ve durumlardan çıkarıldığı güldürme biçimi ile bütünlüklenen eleştirel bir bakış açısı devrededir. Sunulan gerçeğin özündeki uyumsuzluktan kaynaklanan bu biçim, toplumsal yaşamın bir panoramasıdır. İronide, görüntü/ bilinen gerçek ile düş-soyutlama/ asıl gerçek dualizmi üzerinde beklenen-gerçekleşen ile görünen-gerçekleşecek hipogramı üzerinde temellenir

Eşikte bir yazar: Murat Menteş

*“Romanı, saatte 300 km. gidebilen
bir spor araba gibi tasarlıyorum.”*
M.Menteş

Bir yönü bisiklet tamirciliği, boks, sihirbazlık; diğer yönü şairlik, eleştirmenlik, yazarlık olan Murat Menteş, postmodern anlatılar kaleme alan özgün bir kimliktir. *Bir şey söylemeyi değil bir şeyi belirtmeyi hedefleyen* sanatkar, farklı gerçeklik öğelerinin evreninde farkındalıkları somutlar; birey-zaman-mekan düzleminde tüm alanlara doğru

genişleyen değerler sarsıntısını aktarmayı amaçlar. *Seri üretim teknolojisinin her şeyi hızla sildiği akış içerisinde bellek yitimi tehdidi ile karşı karşıya olan topluma ve bireye yeni bir yol haritası belirlemek ister.*

Murat Menteş, az sözle çok şey anlatan Murat Menteş, 2 şiir kitabı (Kuzgunun Gölgesi-1999, Garanti Karantina-2010), 2 deneme (Kaosa Mütevazi Bir Katkı-2001, Aynalı Barikatlar-2003), 3 roman (Dublörün Dilemması-2005, Korkma Ben Varım -2009, Ruhi Mücerret-2013) kaleme alır. Şehrengiz, Gerçek Hayat, Cafcaf, Nokta, Ot gibi dergilerde; Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı; Dergâh, Yedi İklim, Atlılar, Huruç, Kökler gibi dergilerde şiirleri yayımlanan sanatkar, Star Gazetesi için hafta sonu söyleşileri hazırlar. Samed Karagöz ile TVNET'te "Klark" adında kültür-sanat programı ve 2011 yılından beri Standart FM'de "Nunchaku" isimli programları hazırlayarak sunar. Ayrıca Alper Canıgüz, Gökhan Özcan, Fatih Altınöz, Murat Uyurkulak, Emrah Serbest, Murat Zelan, Tayfun Salcı, Hakan Albayrak, Selçuk Orhan, Afşin Kum, Gökdemir İhsan, Samed Karagöz ile birlikte adını Dublörün Dilemması romanındaki "Afil Filintalar" isimli çeteden alan interaktif bir edebi grup oluşturur ve "Afillifilintalar.com" adlı blogta yazılar yazmaya devam eder.

Yapıtlarında *eşikteki bireyin kendisiyle, toplumla ve evrenle hesaplaşmasını kurgular*; konudan karaktere, romandan başka türlere, edebiyattan başka sanat dallarına hatta farklı alanlara doğru boyut kazanan metinlerarası yöntemi tercih eder. "Roman kaosun ortasında aniden kapıları açılan ve bizi kral dairesine çıkararak bir asansördür." diyen yazarın metinlerine postmodern niteliği metinlerarasılık ve üstkurmaca anlatım kazandırır. Kral olarak nitelendirilen okurdan üst okur olmasını ve metnin ötesine geçmesini, söylenmeyene ulaşmasını ister. Eyleme dayalı bir anlatımın tercih edildiği eserlerinde akışı, kısa cümlelerle hızlandırır: Dileyen okur yavaş yol alabilir, fakat hızlı okunmaya elverişli bir anlatımı benimsiyorum." Yaşamın ve gerçekliğin yansıtılmasında aracı konumunda gördüğü romanı, algıyı değiştirme, dönüştürme ve yeni biçimlere kavuşturma işlevinde kullanır.

Mutasyona uğrayan edebiyat imgeleri: Dublörün Dilemması*

"gösterenlerin serbest oyunu"

F. Jameson

Murat Menteş, "kelimeler nimettir, nimetle oyun olmaz" ifadeleri ile vurguladığı edebiyatı bir oyun olarak görmesine rağmen kelimelerin gücünün farkındalığındadır. Dünyaya dair söyleyeceği sözleri, anlamı hem belirgin hem de müphem bir şablonun taşıyıcısı mizahi üslup ile şekillendirir. Sıradanlaşmış bilinç katmanlarını söyleme dönüşmüş sözler ile aşmaya çalışan yazarın ilk romanı Dublörün Dilemması, isimden içeriğe ironik söylemin ayrıntıları ile örülü anlam evrenine sahiptir.

Postmodernizm ile oyunda oyunun uzamına dönüşen edebiyat, kapsayıcı yapısı, deneyciliği, yeni teknik kullanımı, eski biçim, üslup ve izlekleri yeni bağlamlarda sunması gibi özelliklerle yeni bir söyleme kavuşur. Küreselleşen, tüketime dayalı dünya tasarımına koşut biçimde ilerleyen sanat/estetik anlayışını benimser ve her türden öğeyi konu edinir. Tüketim kültürüne eklenen yeni insan tipolojisi ile gerçeklik algısının yeni'den sorgulandığı kompleks yapının yaratıcılarından Murat Menteş, zaman, mekân ve kişilerin kullanımını çeşitli bağlamlar içinde sunarak okuru etkin biçimde anlam kurmaya davet eder.

Dualitenin anlam yüklerinin biraradalığına karşı *uyarı* mekanizması ironi ile sağlanan eserin kapağında Afil Filintalar'dan Alper Canıgüz, Onur Ünlü ve İhsan Gökdemir'in

* Çalışmada Murat Menteş, Dublörün Dilemması, İletişim Yayınları, İstanbul: 2010 kullanılmıştır.

resimleri bulunur. Hem romanın hem de gerçek hayatın figürleri olan Afili Filintalar, kitap kapağından başlayarak çift kodlu göndergenin varlığına ilk örnektir. Bütünün bittiği yerde başlayan postmodern parçalanmaya uygun bir durum olan bu tercih ile görüntü ve simgelerin her yeri kaplayacağı sinyali verilir; böylece “metin ile dünya arasında kapatılması gereken bir boşluk kalmaz.” (Connor 2005: 179) Gerçek ile imgesel arasındaki sınır aşıldığında, gerçekliğin artık denetlenmesi ya da haklılandırılması gerekmez. Bu, tek varoluş olduğundan gerçekten daha gerçek olur. “Şeylerin ebediyen yeniden sahnelendiği” (Kumar 2013: s.150) bu yönelim, kurmaca ile gerçek arasındaki mesafeyi sıfırlar, kurguyla gerçek ayrımını yıkar ve yazınsal sınırları genişletir. Gerçek hayat ile kurgunun iç içeliğindeki bu oyun hamlesi, geleneksel ve kuramsal arasındaki ayrımları çökertir.

İroninin, eserin çeşitli bölümlerinde kullanılan bir araç değil, esere asıl rengini veren başat ve kuşatıcı öge olarak eserde hem dramatik metne hem de ironinin dramatik biçimine uygun olarak söz ironisi, pratik ironi ve diyalektik ironi türleri dikkat çeker. Eserde söz ironisi, konuşmacının düşüncesi ile konuştukları arasında karşıtlık yaratması ya da kullandığı sözcüklerle ifade edilmek istenen düşünce arasında uçurum yaratılması; pratik ironi, beklenen ile gerçekleşen arasındaki çatışma; diyalektik ironi ise ironik tavidir. Dublörün Dilemması’nda eşitlik değil, karşıtlıklar üzerinde göstergeler ve görüntüler oluşan *karnaval* ortamında bütün ironi türleri iç içedir. Sosyal ütopya yaratma eğiliminin somutlandığı bu edim, güldürü unsuru olmaktan çıkarak “metinden belirgin bir biçimsel seçime dönüşen ironi ile sağlanır. Metnin anlamlandırma sürecinde ironi, dikkatin söylemlerin ve bağlamların oluşturduğu değerler dizgesine yöneltilmesi, biçimsel ve dilsel bazı değişiklikler yapılması, eski anlam dizgelerinin yerine yenilerinin konması ile devreye girer.

Postmodern yazında karşıtlıklar ilişkisi içinde belirli bir zaman ve durumun önsellenmesi işlevindeki ironi, gerçeğe tekâmül etmeyen ama gerçeği kuran dilin bir şey söyleyip başka bir şeyi kastetme değil; bir şey söylemeyip hiçbir şey kastetmeme/söylememe anlamındadır. Bu bağlamda üst dil oyununa dönüşen ironide, bir şey söylenir; fakat başka bir şey/şeyler ima edilir. Dolayısıyla ironi, özsel amacına hatta içkin ifade biçimine rağmen postmodern düşüncenin ciddiyeti ve gerçeklik kurgusunun temelsizliğine karşı kullandığı bir araçtır, hiçbir amacı yoktur. İroni, içkin amacına rağmen içinde yer aldığı düşüncenin amacına hizmet eder. ‘Söylenen’ ile ‘söylenmek istenen’ arasındaki çatışma, ironinin araç niteliğinden sıyrılarak oyuna asıl rengini veren başat ve kurtarıcı bir ögeye dönüşmesini sağlar.

Eserde ironik söylemin ikinci kodu, bir isim tamlaması olan romanın adı ile verilir: Dublörün Dilemması. Bu kod içerik, zaman, mekan, kişiler, izlek ve söylem olmak üzere tüm unsurları açar niteliktedir. “Benzer, yedek” ve “bir oyuncunun yerine filmin bazı sahnelerinde asıl oyuncu yerine oynayan, rol yapan kişi” anlamındaki *dublör* ile “ikilem, insanı istenmeyen seçeneklerden birini, çoğunlukla iki seçenekten birini izlemeye zorlayan tartışma, sorun veya usa vurma durumu” anlamındaki *dilemma* birlikteliği, kinayenin kinayesi bir yaklaşımdır ve bireyin özüne dönük yabancılaşmayı yansıtır. Burada isim ile kodlanan ironi, maskelenen bireyin hayatta kalma içgüdülerinden kamuflaja başvurmasının ifadeye taşınmasıdır. Muhalif özdeşik başkişi Nuh Tufan’ın mesleği dublörlüktür; kart karakter Ferruh Ferman’ın dublörlüğünü yapar. Kopyada önemli olanın benzerlik olduğu bu maskeli yaşamda görünenin görünmeyene beklenenin tersine gerçekleşmesi ile oyun içindeki oyun gerçekleşir. Hatta Eco’nun ifadesiyle “kopya ile orijinal kaynaşır; kopya modelden daha ikna edici görünür.” (Kumar 2013: 150) Geri kalan her şeyin gerçek olduğuna inandırmak için hayali bir ürün olarak sunulan maske, anlatım dilinde gerçeği gizler ve ikincil anlamlarını kullanarak birincil amacı ifade eder. İfade dilinde özellikle ters anlatım seçimi yani paradoksal durum ile sağlanan bu ironi, gölgeli anlatımdır. Böylece her şeyin, her kişinin, her olayın, her mekânın, her nesnenin,

her ifadenin bir görünen bir de görünmeyen boyutu ortaya çıkar. Alay-hile, aldatma-uyarı diyalektiğindeki bu gölgesel anlatım, aslı farklı olanların düşünülmesi ve düşündürülmesi ile ters algılatma üzerinden netleştirilir.

Tekil ve kapalı olmayan romanda, yazınsal alandaki alışveriş işlemleri, çok anlamlı dil oyunları ve alıntılanmış sözler ile kurulur. Metinsel göndergeler *İthaf* bölümü ile devam eder: “*Canımın içi, böyle şeyler yalnızca romanlarda olur.*” (Cüneyt Arkın-Sıkı Dur Geliyorum, 1964) Bu söylem ironisi, metnin türünün yadsındığını gösterirken karşıtlıkların, yergilerin, olumsuzlukların etkili ve vurucu şekilde aktarılması ile okuyucu rahat bırakılmayarak ve gerçeğe vurgu yapılarak etki gücü artırılır. Jean Baudrillard’ın “iletişim esrikliği” (Kumar 2013: 150) dediği öznel ve nesnel dünyanın katıksız bir simülasyona dönüştüğü bu giriş, çifte belirsizlik ile kurgunun akışı ilerlerken metnin hem gerçek olmadığı hem de gerçek olduğu ispat çabasıdır.

Çıkış noktası postmodern çoğulculuk olan eserde entrik kurgu, ironik bir kompleks içinde dizgelenir. 5 ana bölüm (Nuh Tufan bölümü-37: s.13-118, İbrahim Kurban bölümü-15: s.121-168, Habip Hobo bölümü-21: s.169-217, Ferruh Ferman bölümü-19: s.221-255, Nuh Tufan bölümü-2: s.259-263) ve toplam 94 alt başlık ile düzenlenir. Roman türünün biçimsel düzenlenişinde geleneksel olarak yer verilmeyen *çindekiler* bölümünün varlığı, metnin izlekleri olan *parçalanma* ve *yabancılaşma*’nın biçimsel bir diğer göstergesidir. *Çindekiler* bölümü, okurla oynanan bilmecemsi/ bulmacamsı oyunun sadece somut yönünü değil, *kendinin, nasıl oluştuğunun, nasıl kurgulandığının* yansımasıdır. Böylece okuyucu, başkişinin ve kart karakterin bildiği iç çelişki ve bağlantılı olarak belirsizliklere söylem üzerinden ortak edilir. Zira hem kurgunun hem de yaşamın iç çelişkisi üzerine inşa edilen eserde her şey aynı anda net ve karmaşıktır. *Çindekiler* bölümünü oluşturan alt başlıklar üzerine yapılacak bir okuma, metnin içeriğine ait kodların çözümlenmesidir.

anlamsal sapmalar	Telmihler
Taze cenaze, cezai taziye Melodiler ve mermiler Ayakaltı bir yerde ayaküstü bir sohbet Kaplana postunu ters giydirmek Defolu gölge Yanlış yerde hata yapmak “Tik-tak” taktiği Palyatif palavralar Feleğin çemberinden motosikletle geçmek Sırılsıklam aşık çiftin ölü şahitleri Ölü adaşımın kıyağı Lütfen, tehlike halinde maskenizi çıkarınız Seccade de dikiş tutturmak Allah’ın “teslim ol!” çağrısı Kaşla göz arasında insanlıktan çıkmak Otomatik silah kardeşliği Çölde çay kaşığıyla kazı yapma cezası Vicdanın ceza sahası	Kim bu Whitcomb Judson Mobidik Sokağı’na giriş Nuh’un taş gemisi Charles Bronson’un şom ağızlı karısı Yaser Arafat’la aynı boydayız Kont Dracula’nın imdat çağrısı “Bu şehri-i Sitanbul ki bî misl ü behâdır Bir sengine tümSicilya mülkü fedadır” Hobbit ve Geronimo
çözülüş imlemeleri	zıtlıklar/karşıtlıklar
‘Sütten çıkmış ak kaşık’la cinayet Seri katile ilham veren tablolar İftira terapisi Şantaj kataloğu Kahreden hakaretler listesi Silah zoruyla tanışma Hamile kadınların doğurduğu tehlike Aile içi kör şiddet sayacı	Düello malulü gelin Boşlukta yokluğu hiçliğe dönüştürmek Yakayı başarıyla ele vermek Yumurtadan çıkan köpek Çaycının damarlarındaki tavşan kanı Buz adam ve fosil kadın Gazetedeki canlı yayın Cinayet mahalline koşan maktul adayı

Bir hesap özeti değil, bir varoluş niteliğindeki bu çoğulluk, söz oyunları, anlamsal sapmalar, telmihler, zıtlıklar/karşıtlıklar, bireysel ve toplumsal çözümlüğe dönük imlemeler, gelenek ve modernite çatışmasını işaret eden ifadeler ile gerçekleştirilir. Mutasyona uğrayan edebiyat imgelerine rağmen ironinin boyut kazandığı yansıtmacı yaklaşımdan uzak bu dilsel oyun, sadece estetik düzlemdeki sonsuz özgürlüğün aracı ve göstergesi değil; eğlendirdiği için pragmatik işleve de sahiptir. Yerleşik kullanımların hem söz hem de biçim olarak yıkılışında ironinin rolü büyüktür. 'Olan' ve 'olması gereken' çatışması ve 'söylenen' ile 'söylenmek istenen' ikiliği ile somutlanan bu diyalektik bağ, görünenin altındaki ironik gerçek üzerine kurulur. Olayların ironik (tersinlemeli) bir anlam taşıdığı ilk göstergesi olan bu başlıklar, görünen gerçeğin ötesinde gizli anlamları anırtır, anlamı zenginleştirir ve derinleştirir, kurgunun gizli gerçeğinin fark edilmesini imler. Gerçeğin, gerçekliğin, içeriğin değillenmesi, yeni ve yalnızca kendi-göstereci şeklindeki imgeler ile sağlanır; mevcut olan yıkılırken yeni ve özgün değerler üretilir. Eserde yer alan Afili filinta, Çöplük, William Lynch: linç sözcüğü, White rabbit, Whitcomb Judson-fermuarın mucidi, ölüm temizler, cehennemde boş yer yok, namlunun ucundasın, ölüme yalnız gidilir, suçlular cehennemi gibi ifadelerde de söz ironisinin varlığı dikkat çeker.

Dublörün Dilemması'nda tüm katmanların değişken ve çelişkili olması, söylem düzleminde ironinin işaretleridir. Yaratılanın yeniden üretilerek boyut kazandığı romanda, algılama ile anlama, duyma ile sezgi ayrımları üzerinde yaratıcı bir doku kurgulanır. *Anlamı üreten okurdur* anlayışı ile belirginleşen anlatımda yazarın konumu sorunsallaştırılır. Kendini bulan yazar okurun da kendisini bulmasına yardımcı olarak eseri çoklu göstergelere sahip bir aynaya dönüştürür. Anlatıcı/ yazar sürekli devrededir, metnin içinde birçok ses ve entrik kurguda anlatı içinde anlatılar yer alır. Anlatıcının yazım süreci haricinde metnin içine girip düşüncelerini dile getirmesi üstkurmacaya ait niteliklerdir; böylece okuyucu metne yabancılaştırılarak her şeyin bir kurgudan ibaret olduğu vurgulanır. Geçmiş ile şimdi arasındaki niceliksel sınırların aşıldığı bu yönelimde, kurgu aracılığıyla sanat ve kurguya dâhil edilen anlatıcı aracılığıyla da yaşam aynı düzleme taşınır. Anlatıcı/yazar, eserde 12 yerde metne dahil olarak okuyucu ile diyaloga geçer:

Okurla Diyalog
<i>tamam şakaydı</i> (s.20)
<i>ah benim anonim okurlarım</i> (s.22)
<i>aziz okur</i> (s.48)
<i>sayın okur</i> (s.90)
<i>itiraf kamuya yönelik olabilir</i> (s.102)
<i>hedefe ulaşan her şeyi ıskalamıştır</i> (s.138)
<i>kendime siz diye hitap ederim</i> (s.169)
<i>okurcuğum</i> (s.203)
<i>okur biraderim, okur bacım</i> (s.222)
<i>okur kardeş</i> (s.230)
<i>civan okur</i> (s.233)
<i>birader</i> (s.242)

Metin içi düzlem, parçalılık, düzensizlik, imge çokluğu, parodi, pastiş gibi biçimsel ve dilsel dönüşümlerin kullanıldığı göstergelerin keyfilikteki metnin üretimine eklenen/ oyuna dâhil olan etkin ve üretici okur, bütün bağlantılara hatta yapıya hâkimdir.

Sonsuz anlamlar barındıran oyunun unsurlarından okur ile bağlantı kurularak çok sesli ve farklı anlatıcılarla ve birbirinden bağımsız bir olay örgüsü oluşturulur. Birinci ve beşinci bölümde Nuh Tufan, ikinci bölümde İbrahim Kurban, üçüncü bölümde Habip

Hobo, dördüncü bölümde Ferruh Ferman olmak üzere her biri farklı bir karakterin bakış açısı ile kurgulanır. Birbirine karışan anlatıcı sesleri içinde, gerçeklik algısında devinimin yapıldığı metinde sadece kişiler, mekân, zaman değil; üslup ve tür de karnavallaşır. Böylece kurguda birleştirme değil ayırım, yaratma değil üretim, aynılaştırma değil farklılaştırma, söyleme değil ima etme/imleme, kurma değil dağıtma, tekleştirme değil çoğalma gerçekleştirilir. Bu melezeleşme, eserin çoklu, çoğul, karma, heterojen ve farklı bir bakış açısı ile tekli, tekil, homojen, aynı bakış açısına karşı çıktığının göstergesidir.

Metinde geçmiş ile güncel, alt ile üst, büyük ile küçük, zengin ile fakir, aydınlık ile karanlık, aşk ile cinsellik, nesne ile öznen, beden ile ruh, asıl ile taklit/kopya, dil ile söz, seçkin ile sıradan, yalnızlık ile kalabalık, doğal ile sanal, eski ile yeni, gerçek ile oyun sergilenir. Karnavallaşan bu sahnede, her şey, her kişi, her durum, her kimlik, her olgu, her simge, her görüntü, her yansıma yeni'lenmeye çalışılır. Çoğul kimliklerin ve yığınlaşmaya direnen bireylerin "görelî olarak özgür oldukları bir alan yaratılır. Tüketen ve tükenen insanların kendilerine sanal bir varoluş alanı açmaya çalıştıkları bu sistematik yapıda, nesnel bir düzen; ritmik bir ilerleyiş ve akış söz konusudur. Tek bir nesne, kişi ya da değer imgesinin temsili değil, çoklu nesne, kişi ya da değerleri aktaran imgeler geçerlilik kazanır. Romanda kişiler de sosyal-tarihsel bir gelişim olarak sorgulanır. Sadece kurmaca olmaktan çıkan "felsefenin şımarık veleti" (Sarup 1995: 13) görünümdeki kişiler kadrosu adları ve eylemleri ile artık sadece bir figür değildir. Anlatının merkezi/ başkişi, Nuh Tufan'dır. Albino olan Nuh Tufan, para kazanmak için arkadaşları Baretta ve İbrahim Kurban ile her türlü işi yapar: Şant-ajansın kurulması, meyvertigo şirketinin batırılması; Umur Samaz adlı kişinin köpeğinin kaçırılıp fidye istenmesi, mafya babası Ferruh Ferman'ın dublörünün yapılması.

Anti-kahraman özelliği taşıyan başkişi, hem albino oluşu hem dublörük yapması ile daha da derinleşen dışsal ve içsel parçalanmanın, bölünmenin sembolüdür. Adı ile işaret edilen yeniden var olma, onun kendini arayışının, tükenişinin, ikilemelerinin ve yabancılaşmadan son anda kurtularak kendi olma yönünde adım atışını açar niteliktedir. Diğer kişiler de eylemleri ve kişilikleri ile örtüşen ironik isimlere sahiptirler:

Kişiler		
Ferruh Ferman	Damat, Rıza Silahlıpoda	Zennube
İbrahim Kurban	Forvet Samet	Hacer Ceren
Umur Samaz	Mecnun Ağa	Celal Şevki Piştovdan
Baretta, Mr.Nike	Ferah	Yahya Yalınkılıç
Havana	Şeyh	Vedat Vargo
Taliha Teyze	Gizli Ajan	Hünkar Bilal Binboğa
Pembe Pepe/ Pembe Panter	Pipo Zaza	Rıza Silahlıpoda- Haydar
Tuğçe Teyze	İbrahim'in Babası	Baydar
Feride Ferman	İbrahim'in dedesi	Falcı
Dilara Dilemma	Su Samaz	Ferruh Ferman'ın annesi
Mimar Nikogos Balyan	Eşber Enişte	Ferruh Ferman'ın dabası İrfan
Mimar Serkis Balyan	Kartacalı İbrahim	Ferruh Ferman'ın kardeşleri
Sultan Abdülaziz	İsmet Metis	Erman ve Ferah
V. Murat	Ruhi Bebe	Buz Adam Otzi
Bjklı Futbolcular	Bay Herkes	Roza-Lucy

Kişi isimlerinde çoğulcu yaklaşımın etkisi ve söz oyunları ile sağlanan ironi, gerçekliğin çoğullaşması, bütünselliğin odaksızlaştırılması ile belirsizlik ve parçalanma olgularının özneye yansıtılmasıdır. Bölünmüşlüğe, çok yönlülüğe, hareketliliğe sahip bu şizo-özneler ile özne/nesne, iç dünya/dış dünya, kurmaca/gerçek ayrımı yok olur. Var ile yok arasında hem gerçek hem maske olan roman kişileri, çoğalarak ya da dağılarak kaybolurlar. Kurmacayla gerçeklik arasındaki sınırda özne-nesnenin farklılığı ve her

ikisinin de tanımlanabilirliği sorgulanır. Özne ise, modern-postmodern çatışması merkezli olarak yabancılaşır.

Tek parçalı olmayan karakterlerin kurgusu romanda çok parçalı, kopuk dünya mekâna da yansır. Bu parçalanma, mekânın yüzeysel, derinliksiz hatta yok görünümünü hızlandırır. Mekân, olgusal olarak normlar, değerler, düşünceler, ideolojiler gibi insanı şekillendiren ve olumlu/ olumsuz anlamda etkileyen bir yapı unsurudur. Kendini bir labirente sıkışmış hisseden insandan farklı olarak labirente yeni bölmeler, katlar, derinlikler katılır. Labirent yine labirenttir; ancak algı labirent algısı değildir. Yabancılaşma izleği ile derinlik kazanan bu mekan algısında, fiziksel değil olgusal anlamda metnin yapısında yer edinen mekân, kaotik yapısı ve yalıtıcı çoğulluğuyla korku ve kaygı verir. Seçeneklerin çokluğu ve olasılıkların artışı ile görsel ve işitsel pek çok imge ve çok yönlü mekânlar devreye girer. Metinler gibi üst üste yığılan mekanda aidiyet duygusu anlamını yitirir, arayışlar yönsüzlük ile çatışır; artık her kimlik bir diğeriyle hem beraber hem de ayrıdır *Hidiv kasrı, Kadıköy, Lonca caddesi, Acı badem, Şant ajans, Baba balık restoranı, Dr.tornado binası, Sine-i millet sineması, Soyut sokak, Baretta bar, Kahkaha kahvehanesi* gibi mekanlar, dıştan içe taşınarak kimliği belirler. Yaşanılan gerçeklikler ya da gerçeklik algısında meydana gelen değişmeye bağlı olarak insan mekâna, mekan da insana yansır. Çevreden dünyaya dönüşümün paradigması, mekân-insan ilişkisinin hangi düzlemde olduğu ile bağlantılıdır. İnsan, yaşadığı çevreyi dünyaya dönüştürürken bu dünyayı kendi gerçeklik algısı ile yeniden kurar.

Metinde 17 gün olan öykü zamanı, kronolojik değildir; kişinin içinde bulunduğu ruh hali ile aynı dizgede geçmiş-şimdi bağintısında ilerler. Ancak bu belirsizliğin olmaması değil, her yerdeliğin ve her an yeniden oluşun göstergesidir. Zamansal savruluş ile birlikte metnin iç ve dış alanları birleştirilirken alışılmış zaman ve mekân algısının dışında, düzensiz görünen düzen aktarılır. Eş zamanlı ya da art zamanlı olarak üretilen metin ve metnin anlamı, “genel bir insani varoluş düzlemine dönüşür; burada kimlik, köken ve hakikat gibi kavramlar, insan “varlığını” ve kültürünü anlamının temelleri yerine, çok katlı ve yapısız toplamalar olarak görünürler.” (Lucy 2003: 16) Okur, mekân ve zamanın anlamını bu yapısız görünen toplamalar üzerinden sorgular.

Romanda kullanılan epigraf alıntıları, aynen ithafta olduğu gibi metinde bütünün, tamlığın, birliğin bitişi olan çoklu söylemi belirginleştirir. Metinlerarasılığın en temel belirteçlerinden olan alıntı, farklı/değişik parçaların bir araya getirildiği bir bütün/mozaiik halindedir. Metnin işlevine konu, izlek, karakter yaratımı, dil, üslup, tür gibi anlam ve biçim olarak çeşitli yönlerden katkıda bulunur. Dil, anlatıcı/aktaran, biçim, biçem gibi metinsel öğeler ile temsil edilen nesne ya da değer gerçekliği arasına mesafe konulur. Böylece edebi temsilin zayıflamış bir alan olmadığı roman, sınırları belirsiz bir göstergeler uzamına dönüşür; gösteren-gösterilen ilişkisindeki nedensizlik ilkesi okurun algı, duygu, düşünce düzeyi ile aşılmaya çalışılır. Bu 27 epigraf, okuru ironinin keskin çizgisi ile karşı karşıya getiren değişken yapının içeriksel tutarlılığının sonucudur. Böylece yazarın görünür kıldığı şeyin görünmez tarafları, okur tarafından alınılanarak sanat eserinin işlevsel amacına ulaşılmış olunur. Okur, zihinde soru işareti yaratan, çözümlenmemiş şeylerle karşılaştıkça metnin imlediği anlam evreni de derinleşir.

Bölüm	Sayfa no	Epigraflar
Nuh Tufan	s.13	Müzik değişince dans da değişir. (Takeshi Kitano)
	s.35	“İnsan öldüğünde uzunca bir süre için ölür.” (Leon Bloy)
	s.42	Hangi liman olursa olsun, yeter ki bizleri, erkeklerin kadınlardan korunduğu bir İslam ülkesine ulaştırırsın. (Bernard Shaw, Doktorun Dilemması)
	s.48	İnsanlar bir gün geriye bakacaklar ve benim XX. yüzyıla hayat verdiğimi söyleyecekler. (Karındaşen Jack)
	s.51	Karşılaştığımız herkes, biz beğenelim beğenmeyelim, bizi icat eder. (Adam Phillips)
	s.61	Eğer karşına kendini Charles Bronson sanan bir müşteri ya da görevli çıkarsa, tabancanın kabzasıyla burnunu patlat! (Bay Beyaz- Quentin Tarantino, Rezervuar Köpekleri)
	s.66	Yaşlı bir adamı bastonundan mı ayıracaksın? (Gandalf- J.R.R.Tolkien, Yüzüklerin Efendisi-İki Kule)
İbrahim Kurban	s.124	Geçmişin bana neler hazırladığını bilmiyorum. (Abdülhak Ebi Reyda)
	s.138	Hayatta her şeyi elde etmekten başka şeyler de olmalı. (Hafız Hamza el-Hayati, Avantadan Lavanta)
	s.139	Tüm insanlığa kahve ısmarlamak... Aklımdan geçen bu. (Mansur Mervan)
	s.143	Zakkum ağacından üzüm bekleme/ Kılıcını kında uzun bekletme. (İbn Hazm el-Kurtubi, Güvercin Gerdanlığı)
	s.145	Şeyh pür dikkat, karacalara sinsî sinsî yaklaşan çitayı izliyordu. (Üsame İbn Münkiz, İbretler Kitabı)
	s.147	Bir sözün doğruluğu ile inandırıcılığı arasında hiçbir bağlantı yoktur. (Şeyh Rıdvan el-İcazi, Mülümme Dilemma)
	s.151	Biz ermişlerin en büyük sorunu, 24 saat ermiş kalamamaktır. (Şeyh Abdülaziz Azami, Final Fısıltıları)
	s.155	Filozofun mesuliyetten kaçma yeteneği, onu barbardan ayıran en kalın çizgidir. (Ziya bin Ziyad, Çalıntı Uzay)
s.164	Silahlı mücadele benim seçimimi değildi; cellatları yelpazeye püskürtemezsiniz. (Salim Muhammed ya da Ilich Ramirez Sanchez ya da Çakal Carlos ya da Mahkum 872686/X)	
Habip Hobo	s.181	Yazar bizzat gelecekse bari biraz kan dökülsün. (Umberto Eco, Ganimet Galerisi)
	s.192	Sana baktıkça tatlım, Rus ruletinde kaybetmenin acısı gibi bir acı duyuyorum. (Dodo Honor, Can Çekişmenin İcapları)
	s.198	Karanlıkta kelimelerin ağırlığı kat kat artıyor. (Elias Canetti, Marakeş'te Keşmekeş)
	s.202	Falci, müşterisinin göremediği bir şeyi görebilen kişidir. Onun bir budala olduğunu. (Ambrose Gwinnett Bierce)
	s.214	Gençler olmayacak şeylere heveslenirler, yaşlılarsa hiç vuku bulmamış şeyleri hatırlarlar. (Hevtor Hugh Munro-Saki, Kaderin Tazıları)
Ferruh Ferman	s.221	Hayat, maliyetleri karşılayamayan bir iştir. (Arthur Schopenhauer)
	s.223	Tamam baba, tamam patron, tamam sevgilim.
	s.227	Evlilik, kazandığına pişman olacağın bir oyundur. (Chamfort)
	s.237	“Bir insandan boşanana kadar onu tanıyamazsınız.” (Zsa Zsa Gabor)
	s.248	Kötü kadınlar bunaltır, iyi kadınlar sıkır. (Oscar Wilde)
Nuh Tufan	s.259	Ceset ne kadar cansız olursa o kadar iyidir. (Bargain Body, Kainatın Külleri)

Kullanılan epigraflar, yalın söylemdeki tek boyutluluğun/ anlamlılığın aşılmasını ve çok boyutlu/ anlamlı metin üretimini sağlar. Bölümler arasında net, kesin ve objektif bir çizgi çizmek ya da ayırım yapmaktan çok kültürel dönüşümlerle bağımlı ifadelerdir. Kültürel, geleneksel, ideolojik, yaşamsal, dilsel birlik ve bütünlük iddialarının yadsınması olan çoklu anlam dizgesi işlevindeki epigraflarda edebiyat, sinema, müzik, resim, felsefe gibi

farklı alanlardan alıntılar seçilir. Farklı metinler ile alıntı, gizli alıntı, anıştırma, parodi, alaycı/gülünç dönüştürme, pastiş/öykünme, ironi, kolaj, montaj aracılığıyla ilişki kurulur; kültürel yeni bağlamlar oluşturulur. Böylece farklı alanları ve arayışları içeren metinsel bir araca dönüşen eser, metin-gerçek ilişkisi, kompleks, karmaşık ve çok boyutlu biçimlerde yansıtılır.

Alıntı ve yinelemenin tüm yaşamı sardığı ve belirlediği bir dönemde tekil ve kapalı olmayan Dublörün Dilemması, yazınsal alandaki alışveriş işlemlerinin yansıma alanıdır; çok anlamlı dil oyunları ile kurulur ve alıntılanmış sözlerle doludur. Metinlerarası göndergeler mozayigi ve eski/ geçmiş yapının çıkış olarak görüldüğü eserde Bilinçli ve istemli anımsamalar/anımsatmalar işlevi ile başka yazarlar ve eserlerine göndermede/atıfta bulunulur. Atıf, herhangi bir söz grubu alıntılanmadan ya da dönüştürülmeden sadece bir eserin başlığının, bir yazar adının, bir kitabın adının anılmasıdır. Bu yazarlar ve kitaplar da, biçimsel değişimler ile postmodern deneycilik ilkesinin örtüşmesi, hem türün hem kavramın söylem analizinin, karşı çıkışların, reddedişlerin, yenilenişin, alışılmışlıkların kırılışıdır. 26 yazar eserleri ile birlikte, 11 yazar ve 13 eser sadece isim olarak metinde yer alır.

Sanatkar	Eser
Borges	İştah Açıcı Suçlar- Hikaye
Borges	Yolları Çatallanan Bahçe
Giovani Papini	Başkasının Yerine İntihar Etmek
Kurt Vonnegut Jr	Cat's Cradle (Kedi Beşiği)-Roman
Ergin Günçe	Genç Ölmek
Alphonse Allais	Hakiki Bir Paris Hadisesi
İbn Hazm El-Kuttubi	Güvercin Gerdanlığı
Üsame Bin Münkız	İbretler Kitabı
Şeyh Rıdvan El-İcazi	Mülemma Dilemma
Şeyh Abdülaziz Azami	Final Fısıltıları
Ziya bin Ziyad	Çalıntı Uzay
Salim Muhammed ya da İlich	Sanchez/ Çakal Carlos/ Mahkum
Ramirez	Çanlar Kimin İçin Çalıyor
Ernest Hemingway	Cennete Dair İfritvari Mülâhazalar
Mark Twain	Ganimet Galerisi
Umberto Eco	Samuraylar Kabus Görmez
Spencer Holst	Saki, Kaderin Tazıları
Hector Hugh Munro	hikaye
H. P. Lovecraft	Söylediği Doğrular
Baron Munchausen	Bakire Uzaylılar Operasyonu
Wittgenstein	Vampirlerin Hamam Sefası
Adorno	Hükümdarının Zehirli Kahvaltısı
Sebastian/ Choir- Toltek	Yüzyıllar Önce Kaybettiğimiz
Elias Canetti	Avantadan Lavanta
Hafız Hamza El-Hayati	Çaresiz Stratejiler
Baudrillard	Cool Anılar
Baudrillard	Simgesel Değiş Tokuş Ve Ölüm
Baudrillard	Simülakrlar Ve Simülasyon
Baudrillard	Siyah Anlar)
Baudrillard	Kainatın Külleri
Bargain Body	Büyücüler Sendikası
Ivan Illich	Okulsuz Toplum
Ivan Illich	Tutunamayanlar-Turgut Özatay
Oğuz Atay-	

Eserde gerçekçi niteliği netleştirmek için geleneksel öğeler ile birlikte edebi olmayan alanlara da atıf yoluyla göndermede bulunulur. Çağın teknolojik olguları ve diğer sanat dalları ile etkileşim içinde gerçek ile kurguyu birleştirerek yeni bağlamlar sunar. Sınırsız görsel imge evreni sunan sinema, televizyon, internet ile donatılan ve kuşatılan insan zihni, roman/edebiyat ile kurgulanan dünyadan beklentisi bu doğrultudadır. Tek bir nesne, kişi ya da değer imgesinin temsili değil, çoklu nesne, kişi ya da değerleri aktaran imgeler geçerlilik kazanır. Görsel ya da değil diğer türler taklit edilmediği, bileştirilerek yeni bir forma kavuşturulduğu bu yeni gerçeklik algısı, farklı ve derin temsillerin aracı olan romanı yeni temsil ya da temsil biçimleri bulmaya yönlendirir. Seçilen sinema filmleri ve müzikler aracılığı ile de görüntü ve ses üzerinden metinle dünya arasındaki bağlantı, gerçek olana bir geri dönüş lehine metnin silinmesi değil, metinselliğin gerçek olanla örtüşerek yoğunlaştırılması yoluyla yeniden kalıba dökülür. Sadece metne değil, metnin dışındaki evrene de yönelinerek başka metinler ve olgular aracılığıyla gösterim işlevi yerine getirilir.

Sinema	
Dead Can Dance	Rin Dogs
Azize Katherina'nın Çalınan Dili	Leon Bloy
Andre Antoine	Metropoldeki Sufi
Keep Your Eyes On The Sparrow	Örümcek Adam
Adam Phillips	Karındeşen Jack
Hayalet Süvari-Tim Burton	Baretta
Charles Bronson	John Carpenter
Bay Majezik	Sam Peckinpah
Dr. Jüpiter	Lincoln brower
Gary Fleder- Things To Do İn Denver When You're Dead	Hitchcock-sapık
Yüzüklerin Efendisi- İki Kule	Süperman
Ray Bradbury Tiyatrosu	Avukat Daredevil
Modest Mussorgsky-Bir Sergiden Tablolar	Örümcek adam
Akbabanın Üç Günü	Asterix
Martin Mystere-savaşın kaderini değiştiren pinpon kazası- çizgi film	Matrix
Fabian Bielinsky-Nueve Reinas	Lassie
Cool hand luke-Paul Newman	Ambrose Gwinnet
Quentin Tarantino-pulp fiction	Bierce
Gene Hackman-enemy of state	Yul Brynner
Dodo Donor-can çekişmenin icapları	İndiana Jones
Wachowski biraderler	

Metinle dünya arasındaki bağlantının önsellendiği eserde, türün genel gelişim evresinde kalıplaşmış kavram, düşünce ve formlara karşı çıkılır; sürekli oluşturan, sürekli kuran, bitişin olanaksızlığını işaret eden yazınsal bir uzam dikkat çeker. Böylece postmodern evrendeki her şey metne dönüşür; kesin olmama ve tamamlanmamış olma nitelikleri ile kurgu özgürleşir; izleksel düzlemin sınırları genişler. Metni kurarken sözcükler yaratan yazar, yolunun kesiştiği başka metinler ya da her şey ile metinler üretir. Metinlerarası örüntünün kendine özgü yaşamında yazılanlar kadar kastedilenler hatta kastedilmeyenler de anlamlar nakleder. Metne hakim olmanın beyhudeliğinde metinlerin ve anlamların aralıksız biçimde birlikte dokunmaları denetim dışında kalır. Böylece bir metin içinde bir başkasını arama, bir metni bir başkası içinde eritme ya da bir metni bir başkası içinde inşa etmek mümkün olur.

Resim	Müzik
Theodore Gericault- Epsom At Yarışları Roy Linchtenstein Johannes Vermeer Leonardo Da Vinci	Orhan Gencebay- Hayat Kavgası Leonard Cohen-Dance Me Denizkızı Eftelya Sadi Hanım-Kadıköylü Şarkısı Erkin Koray-Sarhoş Gibiyim Gönül Yazar-Çapkın Kız Isaac Hayes- Shaft Şarkısı

Üretilen metin, hem anlam hem de estetik alanı genişlemiş/ derinleşmiş çok katmanlı bir dizgeye dönüşür. Böylece geleneksel metinlerdeki tek bir bakış açısı ile benzeşiklik ve birlik ilkelerine uygun olarak tek bir görünümün aktarımı değil; yazının kendisi de dahil yeni metinler üretebileceği çok sesli/ ayrışık bir görüngüye ulaşma ilkeselleşir.

Özne/ nesne, iç dünya/dış dünya, kurmaca/gerçek ayırımının yok olduğu eserde, yazarın okur üzerindeki tek taraflı etkisi reddedilir ve armoninin karşısında birden fazla sestem oluşan şarkı anlamında kullanılan çökseslilik devreye girer. Eserde hepsi İbrahim Kurban bölümünde yer alan *İhtimaller* bölümlerinde de her şeyi her bakış açısından sunabilen eserin her şeyi her açıdan görebilen okur beklentisi devrededir.

İhtimaller	
s.124	Bu yıl bir ölüm ilanında kendi adınıza rastlamanız ihtimali 744'te 1 Telefonunuzun dinlenilmesi ihtimali 18'de 1 Bir sabunun okülist bir törenle denize atılması şeklinde icra edilen ve düşmanın sabunla birlikte erimesine yol açtığı vehmedilen şu sabun büyüünden yaptırmanız ihtimali 19 binde 1 Ölü bir atı sürüklemek zorunda kalmanız ihtimali 3119'da 1 Uçan bir ejderha görmeniz ihtimali 44 milyonda 1 Siz çimleri sularken ya da arabanızı yıkarken yağmur yağması ihtimali 17'de 1 Çocuğunuzun bilgisayar oyununda bir mafya kurarak yaşadığınız şehri ele geçirmesi ve sanal olarak sizin de aralarında bulunduğunuz binlerce insanı katletmesi ihtimali 97'de 1
s.130	Bu yıl farkına varmaksızın (mesela uykunuzda) bir böcek yemeniz ihtimali 3'te 1 Bir kamera şakasına maruz kalmanız ihtimali 24'te 1 Gezegen dışına seyahate çıkan astronot tanıdığınızın yemeyip size getirdiği, son kullanma tarihi geçmiş kanguru dili konservesinden zehirlenmeniz ihtimali 3,5 milyarda 1 Ağaç dikmeniz ihtimali 4791'de 1 Kuaförün kulağınızı kesmesi ihtimali 171'de 1 Aynadaki görüntünüzle konuşmanız ihtimali 22de 1 "Bir penguen gelişir şaşırır ölür" mısramı ezberlemeniz ihtimali 70 binde 1
s.135	Bu yıl, anne-babanızın sizi bir zamanlar evlat edinmiş yabancılar olduğu haberinin almanız ihtimali 13 binde 1 Huzursuz bacak sendromuna yakalanmanız ihtimali 1530'da 1 Zamanında ödemediğiniz kredi kartı borcunuza bankanın faiz uygulaması ihtimali 1'de 1 Hapşırırken bir kaburganızın kırılması ihtimali 22 milyonda 1 Uçak tuvaletinde oturduğunuz yerden sifonu çekince oluşan vakum nedeniyle klozete yapışıp kalmanız ihtimali 75 milyonda 1 Bir kartalın pençelerinden kayan kaplumbağanın kafanıza düşerek ölümünüze neden olması ihtimali 2 milyar 500 milyonda 1 Bir araştırmada denek olarak kullanılmmanız ihtimali 87'de 1
s.143	Bu yıl ateşli bir silah satın almanız ihtimali 17'de 1 Televizyonda görünmeniz ihtimali 119'da 1 Kafanıza bir kuşun dışkısının isabet etmesi ihtimali 250'de 1 Depresyona girmeniz ihtimali 9'da 1 Yataktan düşerek ölmeniz ihtimali 2 milyonda 1

	Eşiniz ya da sevgiliniz tarafından terk edilmeniz ihtimali 24'te 1 Birinin sizi bir başkası sanarak konuşmaya başlaması ihtimali: 44'te 1
s.145	Girdiğiniz bir lokantanın bir yerinde Karınca Duası'nın asılı olması ihtimali 2'de 1
s.147	Bu yıl eksi 15 derece soğukta, bir senfoni orkestrasının verdiği açık hava konserini dinlemeniz ihtimali 18 milyonda 600 binde 1 100 yaşındaki bir bayan sürücünün otomobiliyle sizin aracınıza çarpması ihtimali 1 milyar 180 milyonda 1 Bir uçurumdan aşağı bakmanız ihtimali 684'te 1 Dişlerinizi fırçalarken diş fırçasını kazayla yutmanız ihtimali 11 milyonda 1 Kasaptan dana eti diye bir insanın böbrek, yürek ve/veyahut karaciğerini satın almanız ihtimali 85 milyonda 1 Okuduğunuz romanda, olayların akışıyla ilgisiz bölümlerin bulunması ihtimali 2'de 1
s.151	Bu yıl ki doğum günü pastanızdan dans eden bir canavar çıkması ihtimali 3,5 milyarda 1 Bir maymunun fırlattığı bir cisimle yaralanmanız ihtimali 8 binde 1 Namaza başlamanız ihtimali 37'de 1 Albino (nur topu gibi) bir çocuğunuzun olması ihtimali 20 binde 1 Evinizin sinçaplar tarafından istila edilmesi ihtimali 210 milyonda 1
s.155	Bu yıl estetik operasyon geçirmeniz ihtimali 1247'de 1 Satın aldığınız parfümün idrar karıştırılarak seyreltilmiş olması ihtimali 1247'de 1 Bir ünlüden imza almanız ihtimali 1247'de 1 Polise dil çıkarmanız ihtimali 1247'de 1 Bir kuyuya taş atmanız ihtimali 1247'de 1
s.164	Bu yıl, çiğneyip tükürülmüş bir sakızın pantolonunuza yapışması ihtimali 35'te 1 İkametgah adresi, telefon numarası ve/ya da elektronik posta adresinizin bir ticari kuruluşa satılması ihtimali 17'de 1 Yanlış alarm yüzünden paniğe kapılmanız ihtimali 110'da 1 Bir bitki tarafından ısırılmanız ihtimali 7 milyonda 1 Sinemada önünüzdeki koltuğa zürafa boyunlu, fil kafalı birinin oturma ihtimali 6'da 1 Hiç tanımadığınız birinin şakağınıza silah dayaması ihtimali 947'de 1

Çıkış noktası, metnin anlamının büyük ölçüde önceki metinlerden gelen kesitlerin iç içe geçmelerine bağlı olarak üretildiği düşüncesi olan çokseslilik/ çoğulculuk, okuru farklı zaman ve mekânlarda bir öyküler labirentine sokmak ve okurun bunları fark etmesi için çağrılar yapmaktır. Kurallardan, ilkelerden, ölçütlerden, felsefelerden, dizgelerden bağımsız hatta ters bu kullanımlar ile sözcüklerin anlam inşası sorgulanırken metin biçim ve biçem bakımından çoğaltılır. Bir dünya içinde çeşitlilik örneği olan bu 9 *İhtimaller* bölümleri, fragmanlaşmadır; metnin yazar tarafından belirleme, yönlendirilme, daraltılma yaşamadığı gibi okur tarafından daha da genişletilmesine olanak tanır. Bir yandan keskin sınırlar belirleyen diğer yandan da eleştirel değerler dizgesinin boşluğunu kuran bu bölümler, hem alay hem sorgulama merkezli dilsel oyun ile estetik düzlemde sonsuz özgürlüğün aracı ve göstergesi olurken eğlendirerek de pragmatik işlev kazanır.

Sonuç: Yap-boz

*“gerçek ile kurgu birbirine eklenir,
birbirini tamamlar.”*
Opperman

Postmodern ironi, modern algıyı kırmaya çalışır ve etki kaynaklarının arasındaki estetik olan-olmayan, üstün-popüler, değerli-değersiz, genel-özel şeklindeki ayrımını reddeder. Bu özelliği ile postmodern sanatın niteliği de belirlenmiş olur. Genellemeler, kökleşmiş doğrular, kurulu değerler ironi ile yeniden değerlendirilir, sorgulanır. İroni, olumsuzlanan bütün değerleri, hatalı ve kötü yapıdaki her şeyi seçen/gören keskin bir göz konumundadır. Gülünç olanın eylem ve durumlardan çıkarıldığı güldürme biçimi ile

bütünlenen eleştirel bir bakış açısı devrededir.

Murat Menteş'in *Dublörün Dilemması* adlı romanı, kaos ve boşlukta bütün disiplinlere ve yasaklara, dinin ve etiğin kurallarına başkaldıran şizofrenik ve anarşist kimlikleri ile farklı disiplinlerden metinlerin ve kullanımların bir araya getirildiği karnaval bir kurgudur. Tüketen ve tükenen insanların kendilerine sanal bir varoluş alanı açmaya çalıştıkları eserde üstkurmaca ve metinlerarası biçimler kullanılarak edimsel ve evrensel bir sınırsızlık yakalanır. Kişileri ve parodize edilen değerleri, algıları, düşünceleri ile metin katmanları, toplum buyruğu işlevi kazanır. Alışılmış ve standartlaşmış sosyal, siyasi ve edebi bütün kalıplar ile absürtleşen dünya değerlerine karşı duruş, anlamın çift dilli düzleminde alaycı bir tavırla parçalanan kurguda düzenin adı haline gelir. İroniye açık bir yapıt olan metinde akıldan çok zekâ oyunları, açık farkındalığın tüm sezgileri, uyarılmış toplum duyargaları ironiden elde edilen verileri/kodları deşifre edilir. Sesten söze; anlatıcı/yazar, okur, karakter, zaman ve mekandan izleklere kadar ironik bir söylem egemendir.

Kaynaklar

- CONNOR, Steven (2005), *Postmodernist Kültür* (Çev. Doğan Şahiner), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- KİEKEGAARD, Soren (2003), *İroni Kavramı* (Çev. Sıla Okur), İstanbul, İş Bankası Kültür Yayınları.
- KUMAR, Krishan (2013), *Sanayi Sonrası Toplumdan Post-modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları*, Ankara, Dost Kitapevi Yayınları.
- LUCY, Niall (2003), *Postmodern Edebiyat Kuramı*, (Çev. Aslıhan Aksoy), İstanbul, Ayrıntı Yayınları.
- SARUP, Madan (1995), *Postyapısalcılık ve Postmodernizm* (Çev. A. Baki Güçlü), Ankara, Ark Yayınları.
- YULA, Özen (1994), "Tiyatroda Modern/Postmodern", *Birikim*, S.64, Ağustos, s.61-67.